

Egil Baumann er musikkviter og viser vei blant klassiske godbiter hver fjerde uke.

KLASSISKE KLASSIKERE

DENNE UKA:
Cecile Ore: «Codex Temporis»
Cikada Strykekvartett, Oslo
Sinfonietta og Christian Eggen (dirigent)
Aurora/Musikkoperatørene

RIP: Falk døde 24. juli.

Christian Falk 1962-2014

VED VEIS ENDE

Tidlig i sin profesjonelle karriere havnet Falk helt øverst i åttitallets svenske rockehierarki, som bassist i Ebba Grön-sideprosjektet Rymdimperiet, som etter Ebba Grön muterte til Imperiet, som raskt ble landets viktigste og en periode også klart største rockeband. Men i Falks liv og karriere er Imperiet likevel noe nær en parentes.

Etter at bandet gikk i oppløsning mot slutten av åttitallet, reiste Falk til det den gang krigsherjede Nicaragua for å arbeide i landets eneste operative platestudio. Den spede, uvanlige begynnelsen av hans karriere som produsent, først med liten og deretter med stor «P», som han uttrykker det i sin «Sommerprat» for svensk P1, innspilt på dødsleiet og sendt et par dager etter dødsbudskapet ble offentlig (obligatorisk lytting, men husk lommetørkle – seriøst!).

Det finnes et bilde av Falk og Robyn på Instagram fra i fjor, før kreftdiagnosen ble stilt, der de to jobber sammen i studio. Begge med ryggen til, på Robyns genser står det DKNY, på Falks: et sandinistslagord. Det sier en del. Akkurat som dette nummeret av Musikkmagasinet faktisk sier en del om Falks betydning for skandinavisk pop, med intervjuer med Øya-aktuelle Neneh Cherry og (nettopp) Robyn. For Cherry produserte han verdenshiten «7 Seconds», for Robyn var han en nær samarbeidspartner alt fra tida som tenåringsstjerne. Og for en hel generasjon (om ikke to, minst) svenske artister var han både en inspirasjon og en tilstedeværende inspirator.

Falk var også en evig forkjemper for skjæringspunktene (sjekk det glimrende soloalbumet «Quel Bordel» fra 1999), ikke minst møtene mellom soul, house, disco, funk, R&B og rap. Alt det man pleide å kalle «svart musikk» i Skandinavia før i tida, før nybrottsmenn som Falk brøt ned grensene. Hvor hadde vi vært uten ham?

Martin Bjørnerson
musikk@klassekampen.no

Klassiker med pigger

«Codex Temporis»: Som ei rasende bikkje som løper siklende nedover veiene i etablerte villastrøk for å sette tenna i dem som bare digger klassisk musikk.

SAMTIDSMUSIKK

Er egentlig innspillingen av tetralogien «Codex Temporis» av Cecile Ore, utkommet i 1995, en klassisk klassiker? Hører denne utgivelsen egentlig hjemme i en spalte som tar for seg de klassiske innspillingene av de klassiske verkene som Jacqueline Du Prés innspilling av Elgars cellokonsert eller Glenn Goulds av Bachs «Goldbergvariasjonene» som jeg tidligere har omtalt her?

Hvor mange år trenger en innspilling å være i omløp før den kan kalles klassisk, og er det ikke slik at en klassisk innspilling av et klassiske musikkstykke blir klassisk fordi innspillingen framstår som mønstergyldig (ref. *scriptor classicus* = mønstergyldig forfatter) i tolkningskonkurransen med andre innspilte tolkninger? At det nettopp er referansene til andre innspillinger som gjør den klassiske innspillingen klassisk?

Dette sees tydelig i anmeldelser av klassisk musikk, der det alltid trekkes inn referanser som gjerne er de klassiske innspillingene, hvis de finnes. Tidsaspektet er også viktig her: det må ha gått en del år før innspillingen kan kalles klassisk. (Derfor er alle artikler av typen «Hva er en klassiker?» naturlig nok tilbake-

” Er det noe «Codex Temporis» er, så er det modent.

skuende.) Den klassiske musikken og de klassiske innspillingene av den er rett og slett slitesterke.

Virkeliggjør mulighetene

Så stilt overfor Ores «Codex Temporis» får jeg tilsynelatende et dobbelt problem: Ikke kan musikken kalles klassisk og, ut ifra én synsvinkel, kan innspillingen av ver-

KODE AV TID: Ore befinner seg i forlengelsen av den europeiske musikkhistorien.

FOTO: INES GELLRICH

ket heller ikke kalles mønstergyldig fordi konkurrerende innspillinger ikke finnes.

Like fullt vil jeg påstå at innspillingen av «Codex Temporis» har klassikerens rang innenfor den modernistiske samtidsmusikken. Verket har det og innspillingen har det. Og jeg støtter meg litt til T.S. Eliot i artikkelen «Hva er en klassiker», der han hevder at modenhet er kanskje det ordet som best uttrykker hva han mener med en klassiker.

Og er det noe «Codex Temporis» er, så er det modent. Det er modent i den forstand at Ore virkeliggjør alle de mulighetene hennes materiale byr på.

Klassisk strenghet

Modenheten ligger også i at hun befinner seg i forlengelsen av den modernistiske tradisjonen, der særlig den gresk-franske komponisten Iannis Xenakis har hatt en innflytelse på utformingen av hennes musikk.

I tillegg kommer det polyfone aspekt hos renessanse- og barokkomponister. Sånn sett befinner hun seg i forlengelsen av hele den europeiske musikkhistorien. Verket har også en klassisk strenghet i utformingen slik at det faller inn under den klassiske skjønnhetsdefinisjonen der det heter at skjønnhet finner sted der hvor det verken kan trekkes noe fra el-

FAKTA

Cecile Ore:

- Norsk komponist, født 1954. Mottok i 2004 Arne Nordheims komponistpris.
- Ifølge snl.no er hun opptatt av «tidsbaserte relasjoner med de muligheter det gir for klangfarge og form».
- To nye Ore-verk ble i mai framført i Oslo: «Toil & Trouble» og «Who do you think you are?».

ler legges noe til uten at verkets skjønnhet forringes.

Verst, og derfor best

Men nå er denne musikken langt fra skjønn, i hvert fall i klassisk forstand. Den er brutal, pågående, dissonerende og stillestående. Dette er tonesatt angst som går Arnold Schönbergs «Erwartung» en høy gang.

Riktignok skal disse fire stykkene som utgjør «Codex Temporis», kanskje oversatt med «kode av tid», dreie seg om tidsproblematikk. Ore sier: «Teknisk sett kan stykkene beskrives som tidsmaskiner, som flerstemmige urverk som ubønnhørlig tikker og går.» Men det er nok bare teknisk sett. Det er som om Ore vil nedkjøle musikken hun har laget ved å omtale den i mer vitenskapelige termer. Noe som forsterkes gjen-

nom de latinske titlene. Hun er redd for hva hun har sluppet løs på lytterne. Musikken hennes er mer å likne med ei rasende bikkje som løper siklende nedover veiene i etablerte villastrøk for å sette tenna i folk som bare digger den klassiske musikken.

Antakelig er et stykke som «Erat erit est» (det var, det skal bli, det er) det verste stykket som noen norsk komponist har komponert. Og derfor også et av de beste. Med heftig bruk av slagverk, som fungerer som prosjektiler og dissonerende forsterkede strykere, framstår stykket som et angrep på lytteren. Og det har, må jeg innrømme, kanskje noe med tidsproblematikken å gjøre. For her stopper den musikalske tida opp. Stykket skal ingen steder. Det er ingen musikalsk fortelling. Det er et utholdt «nå» som gnisser og gnisser med sine dissonanser i øregangene. Det er rett og slett utholdelig.

Som et pinnsvin

Det er musikk som likner på et pinnsvin med strittende pigger, for å sitere Ole Robert Sundes covertekst der han leier seg mot en Derridatekst. Ja, han spør rett og slett om musikken er til for å bli hørt! Og det er den. Dette er kompromissløs samtidsmusikk, og den blir spilt sånn også. «Codex Temporis» er en klassisk innspilling med pigger.

Egil Baumann
musikk@klassekampen.no